

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

№ 6, 2013 [Назад](#) [Головна](#)

УДК: 005.2:330.332.011:622(477)

*Д. І. Голубєв,
Викладач НФ ДВНЗ «Запорізький національний університет»*

ОБГРУНТУВАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ПОЛІТИКОЮ ПІДПРИЄМСТВА МАШИНОБУДУВАННЯ

*D. I. Golubev,
teacher NF, DVNZ the «Zaporozhia national university»*

GROUND OF EXPEDIENCY OF MANAGEMENT INVESTMENT POLICY ENTERPRISES OF ENGINEER

Досліджено сучасний стан інвестиційної діяльності підприємств машинобудування Запорізької області. Визначено її місце і роль в економіці України. Виокремлено найбільш інвестиційно-привабливі підприємства машинобудування Запорізької області та м. Запоріжжя. Обгрунтовано доцільність та необхідність управління інвестиційною політикою як складовою стратегії розвитку підприємств машинобудування.

The modern state of investment activity of enterprises of engineer of the Zaporizhzhya area is investigational. Her location and role are determined in the economy of Ukraine. The most investment-attractive enterprises of engineer of the Zaporizhzhya area and Zaporizhzhya are distinguished. Expediency and necessity of management an investment policy are reasonable as by the constituent of strategy of development of enterprises of engineer.

Ключові слова: *Інвестиційно-привабливі, інвестиційна політика, інвестиції, іноземні інвестиції, стратегія, капітальні вкладення, інвестиційна спрямованість.*

Keywords: *Investment-attractive, investment policy, investments, foreign investments, strategy, capital investments, investment orientation.*

Вступ. Запорізька область є одним з лідерів серед українських регіонів за обсягами зовнішньої торгівлі. Велика частка виробництва флагманів Запорізької індустрії, таких як публічні акціонерні товариства «Запоріжтрансформатор», «Мотор Січ», «Перетворювач», спрямована на зовнішні ринки.

Річний обсяг зовнішньоторговельного обороту Запорізької області становить майже 2 млрд. дол. Запорізька область є чітко означеним експортоорієнтованим регіоном, в якій обсяги експорту більш ніж в 2 рази перевищує обсяги імпортних закупівель. За обсягами експорту Запорізька область посідає четверте місце серед регіонів України.

Постановка задачі. Більше 100 підприємств області постійно здійснюють зовнішньоторговельну діяльність. Партнерами області в зовнішній торгівлі є більш ніж 100 країн світу у різних регіонах.

В загальній структурі експорту регіону більше половини складають чорні метали, друге і третє місця поділяють продукція кольорової металургії та машинобудування.

У м. Запоріжжі розташовані всесвітньо такі відомі підприємства машинобудівної галузі з високотехнологічним виробництвом як ВАТ «Мотор Січ» – виробник авіадвигунів для літаків та вертольотів провідних авіакомпаній: КБ Антонова, Яковлева, Туполева, Берієва, Камова, Міля; ВАТ «Запорізький трансформаторний завод» – єдиний в Україні виробник силових трансформаторів; «Запоріжбразив» – провідний виробник абразивних матеріалів та інструменту.

ПАТ «Запорізький автомобілебудівний завод», виробник легкових автомобілів, є лідером на ринку України. Автомобілі, що виходять з конвеєру запорізького автомобілебудівника, відповідають всім відомим світовим стандартам якості та безпеки.

ЗАТ «ІВЕКО-Мотор Січ», співзасновником якого є італійська компанія «ІВЕКО», випускає не тільки автомобілі, але й продукцію як для установки на українську техніку, так і для експорту. В м. Запоріжжі виробляються авто потужністю від 70 до 110 к.с., коробки передач та двигуни. В майбутньому, в залежності від ринкового попиту, передбачено розширення модельного ряду, в основному за рахунок важких вантажівок для міжнародних перевезень, а також передбачається оновлення теперішнього сімейства малотоннажних авто новою моделлю, яка вже існує в парках інших країн Європи. Автомобілі, вироблені на заводі «ІВЕКО-Мотор Січ» в м. Запоріжжі, надходять у продаж під торговою маркою «ІВЕКО».

Динамічно розвивається авіаційна промисловість. Отримання ПАТ «Мотор Січ» сертифікату на літак АН-140 і його модифікацію АН-140-100 відкрило шлях до початку його експлуатації на авіаційних лініях України та за кордоном. Відбувається освоєння нових видів продукції, наприклад, турбохолодильного агрегату АТХ-55/50, електростанції газотурбінної ЕГ-1000 та іншої.

Результати. Найбільші обсяги експортних поставок товарів та послуг здійснюються до Туреччини, Китаю, Угорщини, Німеччини та Польщі.

Майже чверть всіх імпортних закупівель області припадає на зовнішні закупівлі механічного устаткування та запасні частини до нього, доля яких складає понад 10%.

Серед країн-імпортерів найбільшу питому вагу поставок мають Туркменістан, Німеччина, Словаччина, США, Білорусь, Польща, Китай, Узбекистан.

Останнім часом все більш динамічно змінюється товарна номенклатура експорту в бік збільшення частки наукомісткої та високотехнологічної продукції високого ступеня переробки. Цей процес незворотно веде до географічної диверсифікації зовнішньої торгівлі. Особливо динамічно розвивається сфера двостороннього співробітництва між нашим регіоном та регіонами країн ближнього та дальнього зарубіжжя.

Запорізька область посідає на 4 місце серед регіонів України за обсягами зовнішньої торгівлі та, зокрема, експорту.

Запорізький регіон відноситься до найбільш інвестиційно-привабливих в Україні. З обсягами прямих іноземних інвестицій понад 260 млн. дол. область посідає 4 місце серед регіонів України. За обсягом інвестицій в основний капітал область входить до першої десятки регіонів України, а у розрахунку на душу населення посідає 4 місце.

Іноземні інвестиції в Україну у 2012 р. знижувалися постійно: порівняно з 2011 р. на 0,5 млрд. дол. США, порівняно з 2010 р.- на 0,6 млрд. дол. США, порівняно з 2009 р.- на 0,3 млрд. дол. США, порівняно з 2008 р.- на 2,0 млрд. дол. США, порівняно з 2007 р.- на 3,8 млрд. дол. США, порівняно з 2006 р.- на 0,6 млрд. дол. США, порівняно з 2005 р.- зниження склало 3,7 млрд. дол. США.

Але найбільше зниження спостерігається в 2013 р. порівняно 2005-2012 рр. Питома вага капітальних інвестицій до ВВП за січень-травень 2013 р. знизилася

порівняно з січнем-травнем 2012 р.- на 2,4 %, порівняно з 2011 р.- на 1,6 %, порівняно з 2009 р.- на 2,7 %, порівняно з 2008 р.- на 10,3 %, порівняно з 2007 р.- на 12,5 %, порівняно з 2006 р.- на 9,0 %, порівняно з 2005 р.- на 6,7 %, але зросли порівняно з 2010 р.- на 1,1 %. Аналіз показує різке зниження у 2013 р. питомої ваги капітальних інвестицій до ВВП.

Але вартість капітальних інвестицій за січень-травень 2013 р. знизилася лише порівняно з 2012 р. і 2008 р. відповідно на 26,0 млрд. грн. або 8,85% і 4,4 млрд. грн. або 1,62% (рис. 2). Порівняно з 2011-2009 рр. зростання склало 7,8 млрд. грн. або 3,0%; 74,8 млрд. грн. або 38,78% відповідно. Порівняно з 2007-2005 рр. зростання у січні-травні 2013 р. склало 45,0 млрд. грн. або 20,2%; 118,7 млрд. грн. або 79,67%; 156,5 млрд. грн. або в 1,41 рази.

Поліпшення інвестиційного клімату є передумовою активізації інвестиційної діяльності та створення умов для зростання надходжень іноземного капіталу в економіку Запорізької області, сприяння більш ефективному й оперативному розв'язанню існуючих проблем соціально-економічного розвитку області.

Підвищення позитивного міжнародного іміджу є одним із ключових завдань керівництва будь-якого підприємства, яке прагне забезпечити своїх працівників належним рівнем життя, а також стати активним учасником міжнародного співробітництва.

Посилення формування уявлення про Запорізьку область як про регіон з багатою унікальною культурою та історичною спадщиною, розвинутим туристичним, аграрним та індустріальним потенціалом, як надійного і передбачуваного партнера, потребує подальшої активізації ефективної інвестиційної політики та інформаційно-презентаційної діяльності, спрямованої на підвищення міжнародного авторитету області.

Соціально-економічний розвиток будь-якого підприємства залежить від добробуту її регіонів, тому особливого значення набуває справа подальшого поглиблення та інтенсифікації торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва нашої області з розвинутими країнами світу саме на міжрегіональному рівні.

Враховуючи всю специфіку та складність прийняття іноземним інвестором рішення про вкладення капіталу за кордоном, особливу увагу в цьому контексті заслуговує роль місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, виникає природна потреба у цілеспрямованій роботі з цими інвесторами, формуванні позитивного іміджу української економіки в цілому та Запорізької області зокрема.

Маркетингова стратегія залучення іноземних інвестицій в економіку регіону повинна включати як комплекс заходів регулятивно-стимулюючого характеру (забезпечення функціонування режиму максимального інформаційного сприяння, впровадження спрощених процедур реєстрації, або навіть в межах повноважень – окремих фіскальних преференцій, заохочувальної, принципової, попередньої та процесуальної підтримки), так й цільову роботу з інвесторами відповідної категорії щодо реалізації певних проєктів, а також формування та здійснення інформаційно-презентаційної політики регіону через канали розповсюдження комерційної інформації.

Так, рішенням Запорізької обласної ради від 29.10.2009 р. № 8 була затверджена Програма «Стратегія залучення інвестицій в економіку Запорізької області на 2009-2015 роки».

Програма передбачає вироблення єдиного комплексного підходу до формування та здійснення інвестиційної політики регіону, яка б охоплювала різноманітні сторони його життя та повинна забезпечити узгоджені дії вітчизняних та іноземних суб'єктів господарської діяльності, місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та громадських організацій на цьому напрямі на основі використання економічного, інтелектуального та культурного потенціалу.

Впровадження Програми шляхом використання конкурентних переваг сприятиме не лише подоланню територіальних та структурних диспропорцій регіонального розвитку, але й створенню високопродуктивних робочих місць та підвищенню рівня життєзабезпечення мешканців Запорізької області.

Метою Програми є входження Запорізької області до трійки лідерів серед регіонів України за кількістю залучених інвестицій в економіку, суттєве поліпшення інвестиційного клімату області, що активізує інвестиційну діяльність та створить умови для зростання надходжень іноземного капіталу в економіку області та сприятиме більш ефективному й оперативному розв'язанню існуючих проблем соціально-економічного розвитку області.

Реалізувати поставлену мету можна на основі проведення послідовної політики, спрямованої на підтримку інвестиційної діяльності на території області, відпрацювання механізмів мобілізації бюджетних і позабюджетних фінансових ресурсів, альтернативних джерел фінансування та міжнародної технічної допомоги для реалізації інвестиційних програм, залучення зовнішніх інвестицій і підвищення ефективності їх використання.

З метою залучення інвестицій в економіку Запорізької області за допомогою Програми необхідно розв'язати такі завдання:

1) організаційне, інфраструктурне та інформаційне забезпечення для здійснення інвестиційної діяльності;

2) привернути увагу вітчизняних і іноземних інвесторів до Запорізької області, розкрити привабливі для потенційних інвесторів характеристики області і представити її як перспективного партнера, забезпечити активну взаємодію з потенційними учасниками інвестиційного процесу з метою залучення їх до співробітництва;

3) забезпечити просування інвестиційних проєктів підприємств області;

4) сприяти підприємствам області в залученні фінансових ресурсів:

- за допомогою інвестиційних інструментів активізувати модернізацію та технічне переоснащення підприємств машинобудівного комплексу та інфраструктури області;

- сприяти збільшенню обсягів інвестування в діяльність з виробництва, зберігання, переробки та доведення до повноцільної продукції до споживачів;

- провести поетапне обстеження земельних ділянок, які можуть бути використані в реалізації інвестиційних проєктів з розробкою відповідних паспортів, що

включають вартісну оцінку та вимоги щодо пріоритетів використання;

- забезпечити ефективну участь області в реалізації загальнодержавних цільових програм;

- здійснювати оцінку інвестиційного потенціалу області;

5) здійснювати регіональну інвестиційну політику на основі таких засад:

- забезпечення підтримки інвестиційної діяльності на території Запорізької області;

- забезпечення інвесторам рівних прав на одержання державної підтримки в інвестиційній діяльності;

- добір проєктів для включення у відповідну інвестиційну Програму області;

- надання інвесторам відповідно до чинного законодавства гарантій зниження інвестиційних ризиків;

- впровадження інститутів венчурного фінансування;

- корегування регіональної інвестиційної політики на основі моніторингу і глибокого аналізу інвестиційних процесів у Запорізькій області.

Відповідно до Стратегії регіонального розвитку Запорізької області на період до 2015 року, затвердженої рішенням Запорізької обласної ради від 06.06.2008 р. № 2, Стратегія залучення інвестицій в економіку Запорізької області на 2009-2015 роки повинна відповідати операційним цілям, що наведені в табл. 1.

Таблиця 1.

Операційні цілі стратегії залучення інвестицій в економіку Запорізької області на 2009-2015 роки

Операційні цілі	Завдання операційної цілі
Операційна ціль 1.	Розбудова інфраструктури регіону, забезпечення землевпорядкування, розмежування земель державної, комунальної та приватної власності та інвентаризації комунальної власності.
Операційна ціль 2.	Підвищення ефективності використання індустріально-аграрного потенціалу області в забезпеченні сталого соціального розвитку.
Операційна ціль 3.	Формування привабливого для інвестора іміджу Запорізької області.
Операційна ціль 4.	Забезпечення інформаційної підтримки та маркетингового обслуговування інвестиційної діяльності.
Операційна ціль 5.	Забезпечення інституційної підтримки інвестиційної діяльності.

Висновки. Для практичної реалізації зазначених операційних цілей Програмою передбачені заходи згідно з відповідним Планом, який визначає терміни та конкретних виконавців запланованих заходів, передбачає щорічне коригування визначених Програмою заходів та обсягів їх фінансування, враховуючи можливі зміни внутрішніх і зовнішніх умов їх реалізації та пропозиції місцевих органів виконавчої влади, структурних підрозділів облдержадміністрації та органів місцевого самоврядування.

Список використаних джерел:

1. Програма «Стратегія залучення інвестицій в економіку Запорізької області на 2009–2015 роки». Затверджено рішенням обласної ради від 29.10.2009 № 8. – Режим доступу : сайт www.investmentzp.org.ua%2Fimg%2FUserFiles%2FFile%2F05_34_0801.tif&ei=zHv5U8rVnKThywOY84GwBQ&usg=AFQjCNFAAQ3SyDKQxTrr4sjDuT114iAXDw&bvm=bv.73612305,d.bGQ
2. Обсяг реалізованої промислової продукції за видами діяльності за січень-травень 2013 рік (уточнені дані) [Електронний ресурс] / Промисловість // Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу : сайт <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Публічне акціонерне товариство “Запорізький автомобілебудівний завод” [Електронний ресурс] // Україна сьогодні : каталог провідних підприємств України. – Режим доступу : <http://www.rada.com.ua/ukr/catalog/7733>.
4. Продукція [Електронний ресурс] / Офіційний сайт підприємства ПАТ “Запоріжтрансформатор”. – Режим доступу : сайт <http://www.ztr.com.ua/ru/products>.
5. Статистичний щорічник Запорізької області за 2012 рік / За ред. Головешка В.П., Від. за вип. Песочина Г.Ф. – Запоріжжя, 2013. – 479 с.

Стаття надійшла до редакції 03.06.2013 р.

ТОВ "ДКС Центр"